

СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 305 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

КОЗЯРУК Ольга Олександрівна - аспірант кафедри кримінального права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

<https://orcid.org/0000-0001-7786-5721>

УДК 343.575(477)

DOI 10.32782/EP.2022.3.10

Аналізуються погляди науковців стосовно стадій вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 305 КК України. На основі аналізу досвіду окремих зарубіжних держав стверджується про необхідність введення до кримінально-правової науки поняття «непридатний замах». На основі аналізу вироків судів першої інстанції з 2015 по 2021 рр. зроблено висновок про те, що замах на вчинення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів слід порівнювати до закінченого кримінального правопорушення, враховуючи те, що ступінь суспільної небезпеки від вчинених дій є однаковою.

Ключові слова: стадії вчинення кримінального правопорушення, готування, непридатний замах, закінчене кримінальне правопорушення.

Постановка проблеми

Попри дослідження та вагомий внесок у розвиток інституту стадій вчинення злочину вказана тема є досі актуальною. Науковці й надалі висвітлюють дискусійні питання, що стосуються готування, замаху та призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення, передбачене ст. 305 Кримінального кодексу України (далі – КК України). Нез'ясованими залишаються питання стосовно визначення категорій тяжкості та видів злочинів, за готування до яких належить передбачити кримінальну відповідаль-

ність. Спірним залишається поняття «непридатний замах», а також доцільність диференціації відповідальності за нього. Проблема полягає також і в неоднакових підходах до кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення, передбаченого ст. 305 КК України. Саме тому необхідним видається комплексне дослідження всіх стадій вчинення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів для застосування справедливого покарання за вказане протиправне діяння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Значних здобутків у площині законодавчого врегулювання інституту стадій вчинення злочину досягли такі вітчизняні правники, як В. П. Тихий, П. С. Матишевський, І. Ю. Вакула, В. М. Бурдін, О. О. Дудоров, М. І. Мельник, О. М. Омельчук, М. І. Хавронюк, В. К. Гришук та інші. Однак, беручи до уваги необхідність винесення справедливих та об'єктивних рішень судами, враховуючи стадію кримінального правопорушення, наявна потреба у проведенні подальших наукових розробок.

Метою статті є розв'язання проблемних питань стадій вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 305 КК України шляхом порівняльно-правового аналізу основних теоретичних та законодав-

чих положень кримінального права України та деяких зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу

Так, вчинення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів до свого повного завершення проходить усі три стадії кримінально протиправної діяльності: готування, замах і закінчене кримінальне правопорушення.

Варто відразу зазначити, що український законодавець, визначаючи стадію готування до кримінального правопорушення, охопив лише найбільш поширені види готування, а також доповнив визначення узагальнюючим поняттям: «інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення», окресливши відтак невичерпний перелік дій, які можуть становити готування до вчинення кримінального правопорушення. Під ч. 1 ст. 14 КК України готуванням до кримінального правопорушення вважається підшукування або пристосування засобів чи знарядь, також підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення будь-яких перешкод, а також інше попереднє створення умов для вчинення кримінального правопорушення [1].

Наприклад, відповідно до § 2 ст. 16 КК Республіки Польщі, готування є караним, якщо воно передбачене в законі. Тобто готування до кримінального правопорушення карається, лише якщо це передбачено в Особливій частині КК Республіки Польщі. Водночас польський законодавець передбачає окрему санкцію за готування до вчинення кримінального правопорушення, яка, зрозуміло, є менш сувора, ніж за закінчене кримінальне правопорушення. Тим часом, за українським кримінальним законодавством, готування до вчинення кримінального правопорушення та відповідальність за готування до кримінального правопорушення визначено лише в Загальній частині КК України [2].

Цікавим також є досвід європейських держав щодо визначення та призначення покарання за готування. Зокрема, М. І. Хавронюк розглянув призначення покарання

за готування та замах за КК України у рамках порівняльного аналізу кримінальних кодексів європейських держав. Учений окреслив три напрями призначення покарання за готування до кримінального правопорушення:

1) готування до кримінально протиправного діяння взагалі не карається (Албанія, Італія, Данія, Бельгія, Французька Республіка);

2) караним є готування лише до тяжкого й особливо тяжкого злочинів (Росія, Латвія, Литва) або до кримінального правопорушення, за який закон передбачає тюремне ув'язнення не менше восьми років і тільки за умови, що воно має вияв певних дій, спрямованих на вчинення кримінального правопорушення у співучасті (Голландія);

3) про стадію готування до кримінальних правопорушень у Загальній частині КК не згадується, проте в Особливій частині визначено, готування до яких саме (зрозуміло, найбільш небезпечних) злочинів карається. Цей варіант найбільш поширений [3].

Так, у чинному КК України (ч. 1 ст. 14) передбачені такі види готування: змова на вчинення кримінального правопорушення, створення умов для вчинення кримінального правопорушення, підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників, усунення перешкод (наприклад, придбання наркотичних засобів для незаконного переміщення через кордон, обладнання з цією метою схованок, тайників на транспортних засобах, у багажі, одязі та приховування у них предметів контрабанди; у виготовленні підроблених митних та інших документів; підмовлювання іншої особи на участь у контрабанді; розподіл ролей між учасниками кримінально протиправного угруповання у вчиненні контрабанди; підбір джерел придбання та місць збуту контрабандних наркотичних засобів). Відповідно до ч. 1 ст. 16 КК Республіки Польщі, видами готування до кримінального правопорушення є: створення умов, спрямованих на виконання кримінального правопорушення, зокрема змова на вчинення кримінального правопорушення; підшукування або пристосування засобів, збирання інформації, складання плану дій [4].

Складання плану дій як вид готування визначається як умова, що полегшує вчинення кримінального правопорушення. Якщо особа складає план вчинення кримінального правопорушення, то найвірогідніше, що кримінальне правопорушення буде доведено до кінця. При складанні плану дій враховуються різні обставини й деталі, які можуть послугувати чи перешкодити вчиненню кримінальному правопорушенню. Доказом того, що планування кримінального правопорушення не може бути складовою поняття наміру, можуть бути, скажімо, різні схеми проникнення у приміщення, плани поетапних дій співучасників у паперовому вигляді, корупційні схеми вчинення кримінальних правопорушень. Усе це не можна відносити до наміру вчинення кримінального правопорушення. Планування кримінального правопорушення – це вид готування, який український законодавець передбачив у сформульованому узагальнюючому виді готування, а саме «інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення», а відтак уникнув надання переліку всіх ймовірних видів готування [4].

У цьому контексті найбільш слушною є думка В. М. Бурдіна, який переконаний, що і в діяннях особи, які становлять готування, є повноцінний склад кримінального правопорушення з усіма чотирма елементами. Інша річ, за рахунок яких ознак він формується і де вони передбачені [5].

Так, І. Ю. Вакула висловила у своїй дисертації думку, яка є досить слушною і з якою варто погодитись, про те, що необхідне встановлення кримінальної відповідальності за готування до кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 201 та 305 КК України. Вчиненню контрабанди предметів, які передбачені у цих кримінальних правопорушеннях, може передувати стадія готування до кримінального правопорушення. До підготовчих діянь у вчиненні цих кримінальних правопорушень можна віднести підшукування співучасників із числа працівників митниці, підготовка місця схову предметів контрабанди з метою їх переміщення через митний кордон або поза митним контролем та інші. Також вона пропонує ч. 2 ст. 14 КК України викласти у такій редакції: «2. Крими-

нальна відповідальність настає за готування до тяжких та особливо тяжких злочинів, а також кримінальних правопорушень, передбачених статтями ...201.....305... Особливої частини цього кодексу» [6].

Наступним важливим етапом є замах. Замахом на контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, як впливає зі змісту ст. 15 КК України, повинно визнаватися вчинення з прямим умислом дій, спрямованих на незаконне переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів через державний митний кордон поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, коли створюється безпосередня загроза порушення встановленого порядку переміщення предметів через кордон, однак цей порядок не було порушено, оскільки незаконного переміщення не відбулося з причин, що не залежали від волі винного. Так, замахом на контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів є пред`явлення ручної поклажі та багажу з прихованими у тайниках наркотичними засобами митному контролю перед безпосереднім виїздом (вильотом) за кордон, а також інші дії, спрямовані на переміщення предметів з приховуванням їх від митного контролю (наприклад, пред`явлення митної декларації з не вказаними у ній предметами, що підлягають декларуванню, пред`явлення митних та інших документів із внесеними до них завідомо неправдивими відомостями про кількість та характер переміщуваних предметів, наприклад: фальсифікованих лікарських засобів) [7, с. 145]. Так, громадянин Республіки Білорусь придбав на стоянці автозаправки наркотичний засіб - канабіс. Цей наркотичний засіб він вирішив перемістити через державний кордон з України до Румунії, зберігаючи його при собі. На виконання свого кримінально протиправного наміру, спрямованого на незаконне переміщення особливо небезпечного наркотичного засобу через митний кордон України до Румунії, з приховуванням від митного контролю, М, з метою ускладнення

виявлення вищевказаного наркотичного засобу, помістив його серед особистих речей, а саме в сумці з документами та 13.11.2017 року, близько 15 год. 40 хв., прибув на МПП «Порубне», який знаходиться на території Чернівецької області. У подальшому, під час митного контролю громадянин заповнив митну декларацію, у якій умисно не вказав у пункті 3.3 про наявність у нього забороненого наркотичного засобу. Усвідомлюючи, що заповнена ним декларація містить завідомо неправдиві відомості, того ж дня пред'явив її інспектору митниці та під час усного опитування заявив про відсутність у нього заборонених речей та предметів. Однак, того ж дня о 16 год. 00 хв. у ході поглибленого митного огляду особистих речей, а саме сумки з документами, працівниками Чернівецької митниці ДПС України було виявлено та вилучено подрібнену речовину рослинного походження, зеленого кольору, загальною вагою 24,07 грами, яка була загорнута в аркуш паперу та обгорнута клейкою стрічкою [8].

Так, замахом на контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів варто вважати ту ситуацію, коли її предмети виявлено до переміщення через митний кордон України (під час огляду чи переогляду товарів, транспортних засобів, ручної поклажі, багажу або особисто-го огляду тощо). Також слід вказати на те, що кримінальне правопорушення потрібно вважати закінченим з моменту незаконного переміщення предметів контрабанди через митний кордон України. Так зазначено у п. 8 ППВСУ від 3 червня 2005 року № 8 [9].

Із поняттям замаху на вчинення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів ситуація відносно зрозуміла, тоді як у теорії кримінального права та наукових колах усе частіше набуває обговорення поняття «непридатного замаху». Розглянемо більш детально цю дефініцію. У вітчизняній кримінально-правовій літературі визначення окремого виду – непридатного замаху – має і прихильників, і противників. Зокрема, В. П. Тихий, А. В. Шевчук пропонують виокремлювати спеціальні види замаху на кримінальне право-

порушення, а саме непридатний замах [10].- У свою чергу, А. В. Шевчук поділяє непридатний замах на дві складові: замах на непридатний об'єкт (предмет) та замах із непридатними засобами [11].

Слушно також зауважити, що попри те, що в кримінальному законодавстві України відсутні положення про непридатний замах, у правозастосуванні вже давно поширеною є практика щодо кваліфікації дій злочинця, який фактично помилявся щодо властивостей предмета чи засобів [12]. В обох випадках особа припускається фактичної помилки, що позбавляє її можливості довести кримінальне правопорушення до кінця.

Прикладом, який стосується теми нашого дослідження, може бути той випадок, коли особа має намір вчинити контрабанду психотропних речовин і з цією метою знаходить співучасників, які в подальшому виготовлятимуть та надаватимуть йому психотропну речовину – амфетамін для контрабандного перевезення до Республіки Польщі. Після ретельної підготовки громадянин Х отримує психотропну речовину, ретельно її маскує у тайнику для проходження митного контролю, однак під час митного огляду, предмет кримінального правопорушення було виявлено, а громадянина Х затримано. У ході судово-хімічної експертизи було встановлено, що порошок, схожий на психотропну речовину амфетамін, є звичайним порошком, який не містить жодних наркотичних елементів. Як у такому випадку кваліфікувати дії громадянина Х, якщо, відповідно до норм українського законодавства, фактично відсутній предмет кримінального правопорушення, а значить – відсутній сам склад кримінального правопорушення? На нашу думку, якраз у такому випадку варто застосувати термін «непридатного замаху», оскільки злочинець мав намір використати непридатний предмет кримінального правопорушення, не знаючи про те, що насправді він не спричинить ніяких негативних наслідків.

У такому випадку ми будемо керуватися п. 4 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 4. Таким чином, дії особи належить кваліфікувати як шахрайство, якщо вона під виглядом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів

та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів умисно збуває будь-які інші засоби чи речовини з метою заволодіння грошима чи майном. Також за наявності підстав дії особи варто кваліфікувати як підбурювання до замаху на незаконне придбання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. У цьому випадку дії покупця кваліфікуються як замах на вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 305, ст. 307, ст. 309 або ст. 311 КК [13].

Варто зазначити, що положення про закріплення поняття непридатного замаху притаманні кримінальному законодавству Республіки Польща та кримінальним законам багатьох зарубіжних держав. Скажімо, відповідні норми містяться у кримінальних кодексах Федеративної Республіки Німеччини, Македонії та Чорногорії, Швейцарії, Литовської Республіки тощо. Треба також зауважити, що пом'якшення відповідальності за непридатний замах є дискреційним повноваженням суду, а не обов'язком, тому навіть деколи трапляються випадки, коли непридатний замах на кримінальне правопорушення карається як закінчене кримінальне правопорушення [6, с. 105-106].

Необхідно погодитись із думкою, яка побутує в українському законодавстві про те, що якщо кримінальне правопорушення визнається незакінченим через фактичну помилку винного, це не завжди свідчить про менший ступінь його суспільної небезпеки порівняно зі закінченим кримінальним правопорушенням [1]. Саме тому, на нашу думку, варто ввести у теорію кримінального права таке поняття, як «непридатний замах». Необхідно взяти до уваги те, що кримінальні правопорушення, вчинені із непридатним предметом чи непридатними засобами, зокрема, контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, є також суспільно небезпечними, хоча і не в такій самій мірі, як звичайні кримінальні правопорушення, оскільки однаково посягають на суспільні цінності. Тому судам під час винесення вироку необхідно враховувати всі фактичні обставини вчинен-

ня кримінального правопорушення або причини його недоведення до кінця.

Вважаємо за необхідне розглянути питання про момент визначення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів закінченим кримінальним правопорушенням, оскільки воно має важливе практичне і теоретичне значення.

Якщо звернутися до законодавства України, то в ньому визначено, що контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів є закінченим кримінальним правопорушенням з моменту фактичного незаконного переміщення предметів через митний кордон України. Якщо під час виїзду за межі України удмети контрабанди, наприклад наркотичні засоби, виявлено під час огляду чи переогляду речей або ж особистого огляду, вчинене належить кваліфікувати як замах на контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Закінчений склад кримінального правопорушення утворює незаконне переміщення на територію України предметів контрабанди, які виявлено під час митного контролю. Такої ж позиції притримується С.О. Сорока у своїй дисертації [14, с. 124]

Варто зазначити, що стосовно моменту закінченого кримінального правопорушення у теорії кримінального права сформувалися різні точки зору, які можна умовно поділити на групи. Розглянемо їх:

1) наприклад, І. А. Алексєєв, М. А. Єфімов відстоюють позицію, що контрабанда як закінчене кримінальне правопорушення може розглядатися не лише тоді, коли винному вдалося переправити через державний кордон ті чи інші предмети, але і тоді, коли спроба контрабандного перетину була припинена митними органами або прикордонниками під час проведення огляду [4]. Така позиція вченого є більш ґрунтованою та зрозумілою;

2) в свою чергу, М. Б. Крупкін вважає, що під час виїзду з України не можна вважати обов'язковою умовою контрабанди як за-

кінченого кримінального правопорушення момент перетину вантажем державного кордону, тому що в цьому випадку необхідно визнати, що переміщені товари потрапляють на територію іноземної держави [1], тобто за межі юрисдикції державних органів. Якщо дії, спрямовані на незаконне переміщення вантажів через кордон, були вчинені на території країни, а не за її межами, тоді, на думку автора, можна говорити про кримінальну відповідальність за контрабанду. З цією думкою варто погодитись, оскільки, дійсно, у такому випадку кримінальне правопорушення вчиняється на території іншої держави, а не на території України;

3) на думку М.І.Загороднікова, переміщення у розглянутому варіанті слід розуміти не як формальний момент фізичного переміщення через лінію державного кордону, а як подолання трьох режимів, і які встановлені державою в зонах прикордонного і митного контролю [15]. Разом з тим, варто наголосити на тому, що виявлення предметів контрабанди під час митного огляду слід розглядати не як замах і готування до вчинення контрабанди, а як закінчене кримінальне правопорушення, оскільки особа проходить при переміщенні заборонених предметів через кордон (наприклад, виявлення предметів контрабанди при вивозі за межі України на прикордонних станціях, у портах, поблизу від контрольно-перепускних пунктів Прикордонних військ, до моменту пред'явлення цих предметів для митного огляду);

4) О. М. Омельчук висловлює наступну позицію: з моменту митного огляду на території іноземної держави і до моменту фактичного переміщення предметів через лінію державного кордону проходить певний період, під час якого винний має можливість добровільно відмовитися від доведення кримінального правопорушення до кінця, а відтак кримінальна відповідальність виключається. Якщо його кримінально протиправні дії будуть припинені, протягом цього часу, вчинене може кваліфікуватись як замах на контрабанду [16];

5) А. А. Музика та О. П. Горох у своїй монографії доводять необхідність визнання замаху на контрабанду закінченим кримінальним правопорушенням [17].

Проаналізувавши різні точки зору, варто зазначити, що особи, які ввозять наркотичні засоби на територію України, та ті, які вчиняють дії, пов'язані із переміщенням наркотичних засобів з території України, перебувають у нерівних умовах, фактично вчиняючи одне і те ж протиправне, суспільно небезпечне діяння, особи несуть різне покарання, а інколи і взагалі звільняються від нього. Для доведення цього факту нами було проаналізовано близько 49 вироків, які були винесені у період з 2015 по 2021 рр. у Волинській області. Таким чином, з 49 проаналізованих вироків 24 вироків було винесено за ст. 305 КК України (закінчене кримінальне правопорушення) і 25 – за ст. 15 та 305 КК України (закінчений замах). Разом з тим, за закінчений замах особи понесли покарання у вигляді: звільнення від відбування покарання з випробуванням – 8 вироків (32%); штраф – 15 вироків (60%); арешт – 1 вирок (4%); позбавлення волі – 1 вирок (4%). Також за закінчене кримінальне правопорушення особи понесли наступні покарання: штраф – 18 вироків (75%); звільнення від відбування покарання – 2 вироків (8,5%); позбавлення волі – 4 вироків (16,5%). Варто відразу зазначити, що в деяких вироків особи, які переміщували однаковий предмет кримінального правопорушення – канабіс (особливо небезпечний наркотичний засіб), в однаковому розмірі (невеликий розмір) – несли різні за суворістю покарання. Наприклад, відповідно до вироку Володимир-Волинського міського суду Волинської області від 16 січня 2017 року, громадянина А визнати винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 305 КК України (контрабанда особливо небезпечного наркотичного засобу – канабісу з Республіки Польщі на територію України, загальною масою 1,588 г) та призначити йому узгоджене сторонами покарання у виді штрафу у розмірі 1471 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25007 грн.00 коп. У цьому випадку особа понесла кримінальну відповідальність за закінчене кримінальне правопорушення у вигляді штрафу [18].

Іншим прикладом є вирок Ратнівського районного суду Волинської області від 6 червня 2017 року, відповідно до якого гро-

мадянина М було визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 305 КК України (контрабанда особливо небезпечного наркотичного засобу, обіг якого заброньовано, - канабіс масою 1,56 г через митний кордон України) та на підставі ст. ст. 75, 76 КК України громадянина М від відбування покарання звільнити, якщо він протягом двохрічного іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення [19].

Вищевказаний приклад демонструє закінчений замах і, як ми можемо помітити, предмет кримінального правопорушення в обох випадках – канабіс – особливо небезпечний наркотичний засіб, маса переміщеної речовини є також ідентичною, проте покарання є абсолютно різними. На нашу думку, продемонстрована кількість звільнених від покарання осіб за вчинення замаху на контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів вказує на те, що фактично особи, які вчиняють одне і те ж протиправне діяння, посягають на один і той самий об'єкт, однак відповідальність несуть різну. Таким чином, не лише порушуються принципи справедливості та індивідуалізації покарання, а й саме покарання не виконує одну із основних функцій – попередження (профілактика) вчинення контрабанди наркотичних засобів, боротьба з організованими злочинними угрупованнями, а також міжнародною та транснаціональною злочинністю.

Висновки

Отже, вважаємо за доцільне, замах на вчинення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів порівняти до закінченого кримінального правопорушення, враховуючи те, що ступінь суспільної небезпеки від вчинених дій є однаковою. Тому, враховуючи вищевикладене, пропонуємо викласти частину норми, передбаченої ст. 305 КК України в наступній редакції: «Контрабанда або замах на контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

або фальсифікованих лікарських засобів...». Також, підсумовуючи вищевикладене, вважаємо за доцільне доповнити теорію кримінального права таким поняттям, як «непридатний замах» для повного та всебічного дослідження обставин справи під час винесення судом вироків.

Література

1. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / за ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 480 с.

2. Войтанович О. Й. Зарубіжний досвід формування правової ідеології та шляхи його запозичення для України. Порівняльно-аналітичне право. URL: http://www.pap.in.ua/2_2013/Voitanovich.pdf (дата звернення 16.09.2018).

3. Хавронюк М. І. Покарання за готування до злочину і замах на злочин: парадокси національного кримінального кодексу, особливо у порівнянні з іноземними. URL: www.Zakonoproekt.org.ua (дата звернення: 16.05.2019).

4. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за ред. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. К.: Істина, 2017. 1112 с.

5. Бурдін В. М. Суспільна небезпечність готування до злочину. Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції м. Харків 10–11 жовт. 2013 р. Харків: Право, 2013. С. 176–180.

6. Вакула І.Ю. Стадії вчинення злочину за кримінальним правом України та Республіки Польща: порівняльно-правове дослідження: дис. ...канд.юрид.наук : 12.00.08. Львів, 2019. 215с.

7. Вакула І. Ю. Види стадій вчинення злочину за кримінальним правом України та Республіки Польща. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2014. № 2. С. 193–204.

8. Архів Глибочького районного суду Чернівецької області. Справа № 715/1108/18 / 2018 р.

9. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил:

Постанова Пленуму Верховного Суду України від 03 червня 2005 р. № 8. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навчальний посібник / за ред. Б. О. Кириць. Львів : ПАІС, 2018. 463 с.

10. Тихий В. П. Кримінально-правовий інститут стадії вчинення злочину. Вісник асоціації кримінального права України. 2013. № 1 (1). С. 171–184.

11. Шевчук А. В. Стадії вчинення злочину: дис. ... канд. юрид. наук. Чернівці, 2002. 170 с.

12. Красницький І. В., Шутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ДУВС, 2015. 224 с.

13. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 URL : [http:// zakon4. rada. gov. ua/l aws/ show/ v0004700-02](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-02) (дата звернення: 19.04.2019).

14. Сорока С. О. Контрабанда наркотичних засобів: проблеми протидії : дис. ...канд. юрид. наук : 12.03.02. Львів, 2010. 234с.

15. Загородников Н. И. Принципы советского уголовного права. Советское государство и право. Москва, 1966. С. 66.

16. Омельчук О. М. Контрабанда за кримінальним правом України: дис. ...канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2002. 239с.

17. Музика А. А ., Горох О. П. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів : монографія. Хмельницький, 2010. С. 84-86.

18. Архів Любомльського районного суду Волинської області. Справа № 163/2409/17 / 2017 р.

19. Архів Любомльського районного суду Волинської області. Справа № 163/654/14-к / 2018 р.

for in Art. 305 of the Criminal Code of Ukraine. The article highlights the concept of preparation for a criminal offense and its main types: conspiracy to commit a criminal offense, creating conditions for committing a criminal offense, finding or adapting means or tools, finding accomplices, removing obstacles. According to the Criminal Law of the Republic of Poland, preparation for a criminal offense is punishable only if it is provided for in the Special Part of the Criminal Code of the Republic of Poland.

The article deals with an attempt to commit smuggling of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues and precursors or falsified medicinal products, which should be considered the situation when its items are discovered before moving across the customs border of Ukraine (during the inspection or re-inspection of goods, vehicles, hand luggage, baggage or personal inspection, etc.). Also, the article gives the concept of «inappropriate attempt», which should be understood as a criminal offense committed with an inappropriate object or inappropriate means. The opinion about the need to introduce such a concept as «unsuitable attempt» into the theory of criminal law is well-founded.

The article analyzes the verdicts of the courts of the first instance from 2015 to 2021, where it was established that for a completed criminal offense, persons suffered a more severe punishment (for example, imprisonment) than for an attempt to commit a criminal offense (for example, a fine), actually committing the same actions, moving the same object in the same size. On the basis of the analyzed verdicts, it was concluded that the principles of justice and individualization of punishment are violated in this way, and the punishment itself does not fulfill one of its main functions - the prevention of smuggling of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues and precursors or falsified medicinal products. with organized criminal groups, as well as international and transnational crime.

Key words: stages of committing a criminal offense, preparation, inadmissible attempt, completed criminal offense.

O. O. Koziaruk
**STAGES OF COMMITTING A
CRIMINAL OFFENSE PROVIDED FOR IN
ART. 305 OF THE CRIMINAL CODE OF
UKRAINE**

The purpose of the article is a comprehensive study of the stages of committing a criminal offense provided